

**NASZA
PIRAMIDA
WARTOŚCI**

**Co jest w
życiu
ważne?**

○ JAN KOCHANOWSKI *Na dom w Czarnolesie*

Panie, to moja praca, a zdarzenie Twoje;
Raczyż błogosławieństwo dać do końca swoje!
Inszy niechaj pałace marmurowe[1] mają
I szczerym złotogłowem ściany obijają,
Ja, Panie, niechaj mieszkam w tym gniaździe ojczystym,
A Ty mię zdrowiem opatrz i sumnieniem czystym,
Pożywieniem ućciwym, ludzką życzliwością,
Obyczajmi znośnymi, nieprzykrą starością.

DOPASUJ PROŚBY PODMIOTU LIRYCZNEGO DO ODPOWIEDNICH CYTATÓW

PROSI O BŁOGOSŁAWIEŃSTWO

CHCE ŻYĆ W OJCZYŹNIE

PRAGNIE BYĆ ZDROWYM I DOBRYM CZŁOWIEKIEM

NIE CHCE ZNAĆ GŁODU

PRAGNIE LUDZKIEJ ŻYCZLIWOŚCI

CHCE BYĆ PORZĄDNYM CZŁOWIEKIEM

CHCE MIEĆ SZCZĘŚLIWĄ STAROŚĆ

"NA DOM W CZARNOLESIE"

O ADRESACIE

- KIM JEST?
- CO NA TO WSKAZUJE? (CYTAT)

OSOBA MÓWIĄCA UTWORU

- KIM JEST? WYODRĘBNIJ FRAGMENT, W KTÓRYM SIĘ UJAWNIA.

- W JAKI SPOSÓB ZWRACA SIĘ DO ADRESATA?

- O CO PROSI ADRESATA?

- JAKA JEST? (PODAJ CECHY)

W ŚWIECIE WARTOŚCI

WARTOŚCI
CENIONE
PRZECZ
OSOBĘ MÓWIĄCĄ

WARTOŚCI
CENIONE
PRZECZ
INNYCH LUDZI

KONTRAST

NA CZYM POLEGA KONTRAST ZASTOSOWANY W UTWORZE?

ARCHAIZM

• DEFINICJA:

• PRZYKŁADY:

W KRĘGU
WAŻNYCH
POJĘĆ

WERSZ SYLABICZNY
(CECHY)

WOKOŁ SYMBOLI

"Gniazdo ojczyście" -

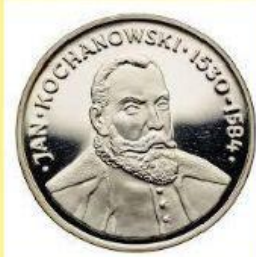
"Pałace marmorowe"

WNIOSKI

CO JEST WARUNKIEM
SZCZĘŚLIWEGO ŻYCIA?

○ JAN KOCHANOWSKI *O żywocie ludzkim*

Fraszki to wszystko, cokolwiek myślemy,
Fraszki to wszystko, cokolwiek czyniemy;
Nie masz na świecie żadnej pewnej rzeczy^[1],
Próżno tu człowiek ma co mieć na pieczy.
Zacność, uroda, moc, pieniądze, sława,
Wszystko to minie jako polna trawa^[2];
Naśmiewszy się nam i naszym porządkom,
Wemkną nas w mieszek, jako czynią łątkom^[3]

Do podanych wartości z fraszki dobierz ich synonimy:

*PIĘKNO, Wdzięk, Urok

*BOGACTWO, DOBRA MATERIALNE

*SIŁA, WŁADZA, Znaczenie wśród innych

*ROZGŁOS, BYCIE PRZEZ WSZYSTKICH ZNANYM, PODZIWIANIEM

*UCZCIWOŚĆ, SZLACHETNOŚĆ, SZACUNEK, ZAUFANIE, PRAWOŚĆ, PRYZWOITOŚĆ

ZACNOŚĆ

URODA

MOC

PIENIĄDZE

SŁAWA

Przeczytaj dwa pierwsze wersy utworu i odpowiedz, jak rozumiesz zawartą w nich tezę, że wszystkie nasze myśli i czyny są fraszkami?

Podmiot liryczny wymienia wartości, które są istotne dla ludzkiego życia. Którym z tych wartości: *URODA *SZACUNEK *ZAUFAWIE *MOC *PIENIĄDZE *SŁAWA *UCZCIWOŚĆ *SZLACHETNOŚĆ *PRAWOŚĆ *PRYZWOITOŚĆ *BOGACTWO *ROZGŁOS

NADANO ZNACZENIE TRWAŁE,
ZNACZĄCE

NADANO ZNACZENIE NIETRWAŁE,
MNIEJ WAŻNE

Dlaczego nie na KONKRETNE, ale na wszystkie nasze myśli, czyny i wartości patrzy się w tym wierszu, jak na fraszkę?

Jeśli życie jest tylko spektaklem, w którym gramy wyznaczoną przez kogoś rolę, to jaką postawę powinniśmy wobec życia zajmować?

JAN KOCHANOWSKI *Na zdrowie*

Ślachtetne zdrowie,
Nikt się nie dowie,
Jako smakujesz,
Aż się zepsujesz.
Tam człowiek prawie
Widzi na jawie
I sam to powie,
Że nic nad zdrowie
Ani lepszego,
Ani droższego;
Bo dobre mienie,
Perły, kamienie,
Także wiek młody
I dar urody,
Mieśca wysokie,
Władze szerokie Dobre są, ale —
Gdy zdrowie w cale[1].
Gdzie nie masz siły,
I świat niemiły.
Klinocie drogi,
Mój dom ubogi
Oddany tobie
Ulubuj sobie!

JAKA JEST JANA KOCHANOWSKIEGO RECEPTA NA SZCZĘŚCIE?

"NA ZDROWIE"

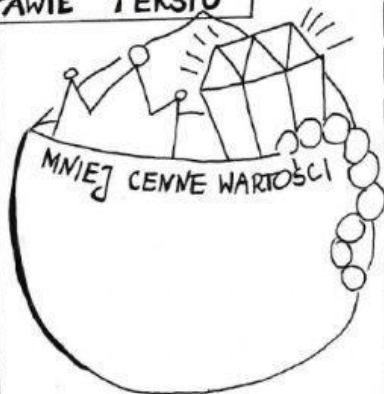
NIEZNYKŁY ADRESAT

1. DO KOGO ZWRACA SIĘ PODMIOT LIRYCZNY?

2. JAKI JEST STOSUNEK OSOBY MÓWIĄCEJ DO ADRESATA? JAK SIĘ DO NIEGO ZWRACA? JAK GO NAZYWA?

UZUPEŁNIJ NA PODSTAWIE TEKSTU

WNIOSKI:

"ZDROWIE" WE FRAZEOLOGII

WYJAŚNIJ ZNACZENIE ZWIĄZKÓW FRAZEOLÓGICZNYCH. ZAPISZ W KESZYCIE ZDANIA Z ICH UŻYCIEM.

- ZDROWY JAK RYBA-
- KOŃSKIE ZDROWIE-
- KOSZTOWAĆ DUŻO ZDROWIA-
- WYJŚĆ NA ZDROWIE-
- PRZYPTACIĆ COŚ ZDROWIEM-

"ŚLACHTNE ZDROWIE,
NIKT SIĘ NIE DOWIE,
JAKO ŚMAKUJESZ,
AŻ SIĘ ZEPSUJESZ."

JAK
ROZUMIESZ
FRAGMENTY?

"KLINOCIE DROGI,
MÓJ DOM UBOGI
ODDAWY TOBIE
ULUBUJ SOBIE!"

Monika Iwanowska

LIVEWORKSHEETS

JAKIE WARUNKI MUSZĄ BYĆ SPEŁNIONE ŻEBY ŻYCIE BYŁO SZCZĘŚLIWE

OCEŃ PRAWDZIWOŚĆ PODANYCH ZDAŃ

W TWÓRCZOSCI JANA KOCHANOWSKIEGO MOŻNA DOSTRZEC WPŁYW EPIKUREIZMU, NP. ZACHĘTĘ DO CIESZENIA SIĘ ŻYCIEM.	PRAWDA	FAŁSZ
W TWÓRCZOSCI JANA KOCHANOWSKIEGO SĄ OBECNE PRZEDĘ WSZYSTKIM ELEMENTY TEOCENTRYZMU.	PRAWDA	FAŁSZ
JAN KOCHANOWSKI CENIŁ SPOKOJNE ŻYCIE NA ŁONIE NATURY, BIESIADOWANIE Z PRZYJACIÓŁMI, DOBRE JEDZENIE.	PRAWDA	FAŁSZ
MOTYW ARKADYJSKI DOMINUJE W UTWORACH POETY PISANYCH JUŻ W CZARNOLESIE.	PRAWDA	FAŁSZ
SPOKOJNE WIEJSKIE BYTOWANIE JANA KOCHANOWSKI PRZECIWSTAWIŁ BOGACTWU I ZBYTKOM.	PRAWDA	FAŁSZ